

transitie-instrument 11
Hoe een 'viskom' discussie te houden?
(door Sophy Banks)

Gebruik dit instrument als je een onderwerp dieper wilt verkennen en analyseren. Het blijft aan de ene kant een open forum, terwijl het toch een gerichte discussie is. Gebruik hiervoor een groep van op z'n minst 10 mensen, misschien 100, of zelfs meer. Belangrijk is dat het gaat om de vraag - hou het open, zonder oordeel en sturing. Zet er een tijdslimiet op, meestal is anderhalf uur meer dan genoeg.

Plaats vijf of zes stoelen in een cirkel, naar binnen gericht, in het midden van de ruimte. Zorg ook voor voldoende zitruimte om deze cirkel heen, ook naar binnen gericht. Aanvankelijk zit iedereen op een stoel in de buitenste cirkel. Begin met iets om de aandacht van de mensen op het onderwerp te richten, misschien een korte introductie, visualisatie of een reflectie op het onderwerp.

Als iemand uit de buitenste cirkel iets wil zeggen over dat onderwerp mag hij of zij plaats nemen in de binnenste cirkel en meedoen met de discussie. Je kunt experts uitnodigen die gedurende de hele discussie in de binnenste cirkel mee discussiëren, of die de discussie op gang brengen. De discussie begint wanneer er twee mensen in de binnenste cirkel zitten. Als alle stoelen in de binnenste cirkel bezet zijn moet iemand, die vindt dat hij voldoende gezegd heeft, teruggaan naar de buitenste cirkel. Er moet meestal een stoel in de binnenste cirkel vrij zijn voor een nieuwe spreker.

Alleen de mensen in de binnenste cirkel mogen spreken en zij spreken alleen maar tegen elkaar. Er mag wel verwezen worden aan wat er eerder is gezegd, maar er mag geen directe dialoog ontstaan met iemand buiten de cirkel.

Geef iedereen naderhand wat tijd om te reflecteren op wat er gezegd is, ongeacht of de persoon daadwerkelijk iets gezegd heeft of niet.